

ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΚΑΙ ΤΙΣ ΠΡΩΤΕΣ ΤΑΞΕΙΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Δώσ' μου φωτιά

Παιζόταν με δύο άτομα, συνήθως ένα παιδί κι έναν ενήλικα που ξεκινούσε πρώτος κι ένωνε τα δάχτυλα των δύο χεριών στις άκρες αφήνοντας κενό ανάμεσα, ώστε να σχηματίζεται κούφωμα και τα δάχτυλα να μοιάζουν με σκαλιά.

Το παιδί έβαζε το δείκτη στο πρώτο σκαλί με τα μικρά δάχτυλα και ακολουθούσε η παρακάτω στιχομυθία:

Παιδί: *Δώσ' μου φωτιά!*

Ενήλικας: *Ανέβα πιο πάνω!*

Το παιδί τοποθετούσε το δείκτη στο παραπάνω σκαλί και ξαναρωτούσε έτσι άλλες τρεις φορές μέχρι να φτάσει στο τελευταίο σκαλί, στο δείκτη δηλαδή του ενήλικα.

Ενήλικας: *Μπες μέσα και πάρε!*

Παιδί: *Μήπως έχεις κανένα σκύλο και με δαγκώσει;*

Ενήλικας: *Όχι, όχι!*

Παιδί: *Μήπως έχεις κανένα κόκορα και με τσιμπήσει;*

Ενήλικας: *Όχι, όχι!*

Και συνέχιζαν έτσι μέχρι να αποφασίσει ο μικρός να μπει μέσα για να πάρει φωτιά και να βγάλει γρήγορα το χέρι χωρίς να τον πιάσει ο μεγάλος. Αν προλάβαινε να του πιάσει το χέρι τότε έπρεπε ο μικρός να μιμηθεί τη φωνή κάποιου ζώου.

Εννιάρα με εννέα πούλια

Η σημερινή εννιάρα ή εννιάδα ή εννιάπετρο ήταν σύμφωνα με κάποιους ερευνητές γνωστή στην αρχαιότητα ως παιχνίδι διαγραμματισμού, αλλά δε διασώθηκε η ονομασία του (Χ. Λάζος, 2002). Παιζόταν από δύο παίκτες, που ο καθένας χρησιμοποιούσε εννιά πεσσούς (κουκιά, ρεβίθια, καρύδια κ.τ.λ.), πιόνια δηλαδή διαφορετικού χρώματος ή είδους. Γινόταν κλήρωση για το ποιος θα ξεκινούσε πρώτος το παιχνίδι. Ο πρώτος παίκτης είχε δικαίωμα να επιλέξει κάποιο ζωτικό σημείο για το αρχικό πιόνι του. Όποιος κατόρθωνε να τοποθετήσει τρία από τα πιόνια του σε ευθεία γραμμή, αφαιρούσε ένα πιόνι από τον συμπαίκτη του. Έχανε αυτός που έμενε μόνο με δύο πιόνια.

Στα νεώτερα χρόνια παιζόταν και συνεχίζει να παίζεται συχνά η εννιάρα. Χάραζαν τρία ομόκεντρα τετράγωνα, δέκα εκατοστά περίπου το ένα μεγαλύτερο από το άλλο και ο κάθε παίκτης είχε αντί για τρία εννέα πιόνια διαφορετικά από το συμπαίκτη του. Αυτά παλιότερα ήταν συνήθως χαλικάκια ή και ξηροί καρποί, όσπρια κ.τ.λ.

Στόχος ήταν να κινήσουν έτσι τα πούλια, ώστε φέρουν τρία από αυτά σε οποιαδήποτε οριζόντια, κάθετη ή διαγώνια γραμμή. Κινούσαν ένα πούλι κάθε φορά. Όταν κάποιος πετύχαινε *τριώτα* είχε το δικαίωμα να αφαιρέσει από το συμπαίκτη του ένα πούλι από όποιο σημείο έκρινε ότι τον βόλευε καλύτερα. Η παραπάνω προσπάθεια με μετακινήσεις συνεχιζόταν μέχρι κάποιος να μείνει στο παιχνίδι με δύο πούλια, ώστε να είναι αδύνατη η δημιουργία *τριόμφας*, ευθυγράμμισης δηλαδή με τουλάχιστον τρία πούλια σε οποιαδήποτε οριζόντια, κάθετη ή διαγώνια γραμμή.

Κούκλες πάνινες, πήλινες (πλαγγόνες)

Οι μινιατούρες ανθρώπινων μορφών αλλά και ζώων και αντικειμένων ήταν πολύ αγαπητές στα παιδιά στην αρχαία Ελλάδα και τα συντρόφευαν στην ενηλικίωσή τους και συχνά πέρα απ' αυτή. Οι νέες γυναίκες αφιέρωναν τις κούκλες τους πριν την τελετή του γάμου τους στην Ήρα, στην Άρτεμη, στις νύμφες ή στην Αφροδίτη. Η κούκλα συμμετείχε στην κοινωνική και θρησκευτική ζωή, όταν για παράδειγμα χρησιμοποιούνταν σαν παιχνίδι-αντικείμενο είτε για ομαδικό παιχνίδι (σε κουκλοθέατρο, σε μαριονέτες ή από μια ομάδα παιδιών που έπαιζαν με τις κούκλες τους), είτε για ατομικό παιχνίδι σε ένα είδος συναισθηματικού διαλόγου ανάμεσα στην κούκλα και το παιδί. Ταυτόχρονα είχε και κάποιες εκπαιδευτικές προεκτάσεις, για παράδειγμα την προετοιμασία για τη μελλοντική μητρότητα (τάϊσμα, λούσιμο, περίπατος, νανούρισμα κ.τ.λ.).

Η κούκλα παριστάνοντας τον ίδιο τον άνθρωπο, την πραγματικότητά του, τις κοινοτικές του εμπειρίες και τα γεννήματα της φαντασίας του εκτός από παιχνίδι αποτέλεσε μαζί με τις μάσκες κι ένα θρησκευτικό-τελετουργικό αντικείμενο για την αναπαράσταση της ζωής των θεών, για θεραπευτικές και ταφικές τελετές και πολλές άλλες πτυχές της ανθρώπινης φύσης.

Οι πρώτες τερακότες κούκλες-παιχνίδια εμφανίστηκαν γύρω στο 10^ο αιώνα π.Χ. ή κατά άλλους μελετητές γύρω στον 6^ο αιώνα π.Χ.. Γενικά σε όλη τη διάρκεια των ειδωλολατρικών χρόνων οι περισσότερες κούκλες είχαν ένα συμβολικό χαρακτήρα. Έτσι για παράδειγμα τα *δαίδαλα* του 10^{ου} αιώνα π.Χ. και οι *καθιστές μορφές με πέπλο* των κλασικών και ελληνιστικών χρόνων σχετιζόνταν με την προσφορά των μικρών κοριτσιών στην Άρτεμη. Πολλά ειδώλια των ενηλίκων, που αντιπροσώπευαν κυρίως θηλυκές θεότητες της γονιμότητας και της εστίας, δίνονταν στα παιδιά σαν παιχνίδια κι αυτό αποτελούσε μια συμβολική πράξη για την προστασία της γονιμότητας των κοριτσιών.

Οι κούκλες ήταν από τους προϊστορικούς χρόνους χειροποίητες. Αρχικά η κατασκευή της τερακότας-κούκλας ανήκε σε δευτερεύουσα απασχόληση του κεραμοποιού, ο οποίος κατασκεύαζε κυρίως αγγεία. Από τους μινωικούς όμως χρόνους ως και τη βυζαντινή περίοδο οι τεχνίτες κατασκευής κούκλας δημιούργησαν ξεχωριστό επάγγελμα και από τους Αττικούς ονομάστηκαν *κοροπλάσθι*, *κοροπλάστες* ή *κηροπλάστες* από τους υπόλοιπους Έλληνες. Ο τροχός, γνωστός από τα ομηρικά κιόλας χρόνια, βοήθησε περισσότερο στην κατασκευή ενός βασικού σχήματος, όπως π.χ. ήταν το κορμί μιας κούκλας ή το σχήμα του φουστανιού. Γύρω στον 7^ο αιώνα π.Χ. η τεχνική του καλουπιού διαδόθηκε από την

Ιωνία σε όλο τον ελλαδικό χώρο και στη Μ. Ελλάδα, δεν έπαψε όμως να είναι χειροποίητη.

Πλαγγόνα ήταν το κοινότερο όνομα για μια κούκλα, ενώ άλλες ονομασίες ήταν: *κόρη*, *νύμφη*, *γλήνη*. Όταν οι *κοροπλάθοι* επεξεργάζονταν τις κούκλες σε κερί, πηλό ή γύψο τις ονόμαζαν *κοροκόσμια* ή *κοράλλια*. Όταν τις έφτιαχναν από κόκκαλο ή ξύλο τις ονόμαζαν *γλήνες* κι όταν τις έφτιαχναν από κερί *δάγυνα* (ιωνική διάλεκτος) ή *δαγύες* (δωρική διάλεκτος). Με τις λέξεις *νύμφη* ή *κόρη* αποκτούσαν οι κούκλες ένα συμβολικό χαρακτήρα. Οι αρθρωτές κούκλες ονομάζονταν *νευρόσπαστα*. Γενικά όλες οι κούκλες πουλιόνταν στην αγορά από τους *κοροπλάστες*. Αρθρωτές ήταν οι κούκλες με κινητά μέλη και πιστεύεται ότι ο Δαίδαλος ήταν ο εφευρέτης τους. Κατασκευάζονταν από ποικίλα υλικά όπως ξύλο, πηλό, έβενο, μάρμαρο, αλάβαστρο, κερί, δέρμα, γύψο, λινάρι και μέταλλο. Τα κινητά μέλη της πήλινης κούκλας συνδέονταν μεταξύ τους με λεπτά σκοινιά ή έντερα ζώων.

Οι πήλινες αρθρωτές κούκλες ήταν γενικά πιο δημοφιλείς και κατασκευάζονταν από *οπτή γη*, από απλό πηλό δηλαδή, που απλά στέγνωσε ή ψήνονταν σε ειδικούς φούρνους, θεωρούνταν θεικές, διότι τα δύο βασικά τους στοιχεία, το χρώμα και η φωτιά, είχαν θεική καταγωγή.

Όταν φτιάχνονταν ξύλινες κούκλες, τότε χρησιμοποιούνταν συνήθως οξιά και δρυ, η αγαπημένη ύλη των αρχαίων Ελλήνων για την κατασκευή *ξόανων* ή *ειδωλίων*. Τις πήλινες και τις κέρινες κούκλες τις χρωμάτιζαν, τις έντυναν και τις στόλιζαν. Μια κούκλα μάλιστα που έχει βρεθεί έχει ζωγραφισμένα μπλε μάτια.

Οι κούκλες χωρίζονταν σε διάφορους τύπους ανάλογα με την περιοχή κατασκευής και τον τύπο τους. Έτσι υπήρχαν τα *δαίδαλα*, οι πήλινες βοιωτικές κωδωνόσχημες κούκλες του 10^{ου} αιώνα π.Χ. που θεωρούνται ως ο παλιότερος τύπος κούκλας, οι *χορευτικές* της αρχαϊκής και πρώιμης κλασσικής περιόδου από την Αθήνα, την Κόρινθο και τη Ρόδο, που κρατούσαν κρόταλα, οι στατικές κούκλες από Βοιωτία, Σικελία και Κυρήνη χωρίς άνω και κάτω άκρα του 450-440 π.Χ. που τις έντυναν με διάφορα ρούχα, οι *θεατρικές* κούκλες τύπου Μύρινας με κινητά μόνο τα άνω άκρα, που πιθανολογείται ότι χρησιμοποιούνταν σε ιδιωτικές σκηνές σπιτιών για διασκέδαση είτε σε γαμήλιες προσφορές και υπήρχε και ο τύπος της κούκλας-μαριονέτας. Στον Όμηρο (Ιλιάδα Σ, 375 & Σ, 417) γίνεται αναφορά και σε ένα είδος μηχανικής κούκλας ή ρομπότ. Αργότερα στους ελληνοιστικούς χρόνους οι μηχανικοί κατασκεύαζαν μηχανικές κούκλες ή ολόκληρα συμπλέγματα με τη χρήση υδραργύρου ή άμμου (μέθοδος κλεψύδρας).

Σε ανασκαφές έχουν βρεθεί σαν κτερίσματα σε παιδικούς τάφους μινιατούρες επίπλων, σκευών κι ενδυμάτων, αλλά η ύπαρξή τους μαρτυρείται και σε φιλολογικές πηγές.

Η ενασχόληση με την κούκλα συνεχίστηκε με αμείωτο ενδιαφέρον μέσα στο χρόνο. Ανάμεσα στα άλλα υλικά έφτιαχναν αργότερα *πάνινες κούκλες*. Έπαιρναν ένα σχετικά μεγάλο κομμάτι πανί και σχημάτιζαν το σώμα της κούκλας. Ύστερα δημιουργούσαν τα χέρια παίρνοντας ένα λεπτό κομμάτι ύφασμα που το έραβαν και το γέμιζαν με κουρέλια. Με τα ίδια υλικά φτιάχνονταν και τα πόδια της. Για το

κεφάλι χρησιμοποιούσαν πάλι ένα κομμάτι ύφασμα που αφού το έραβαν σε σχήμα μπάλας του άφηναν μια μικρή οπή, ώστε να μπορούν να το γεμίσουν κι αυτό με κουρέλια. Για μαλλιά χρησίμευαν χοντρές κλωστές. Για μάτια έβαζαν διάφορα κουμπιά. Τέλος για να ντύσουν τις κούκλες χρησιμοποιούσαν διάφορα υφάσματα.

Μια κούκλα μπορούσε επίσης να κατασκευαστεί με σύρμα, ξύλο ή με νήματα.

Κούκος-πούπος

Το παιχνίδι *κούκος-πούπος* παιζόταν από δύο παιδιά μικρότερης συνήθως ηλικίας, που μετά από *λάχνισμα* έβρισκαν ποιο θα ξεκινούσε πρώτο να κρύψει σε ένα χέρι του κάποιο μικρό αντικείμενο. Αυτό θα μπορούσε να είναι πετραδάκι, ξυλαράκι, ξηρός καρπός, σπόροι ή κουμπί. Αφού έκρυβε το αντικείμενο σε ένα χέρι, έφερνε και τα δύο χέρια του κλειστά μπροστά, τα άπλωνε προς το άλλο παιδί κι εκείνο έπρεπε να μαντέψει σε ποιο χέρι βρισκόταν το αντικείμενο. Στην τυχερή επιλογή έλεγε το πρώτο παιδί :

Κούκος!

Κι άνοιγε τη χούφτα του για να δείξει το κρυμμένο αντικείμενο. Σε άτυχη επιλογή απαντούσε το πρώτο παιδί:

Πούπος!

Και το παιχνίδι συνεχιζόταν με το πρώτο παιδί να ξανακρύβει. Συνήθως καθόριζαν από πριν πόσες φορές θα κρύψουν. Νικητής αναδεικνύονταν όποιος είχε βρει τους περισσότερους *κούκους*.

Τηλέφωνο

Το παιχνίδι-αντικείμενο *τηλέφωνο* έγινε πολύ δημοφιλές τη δεκαετία του '50 και μέχρι να εμφανιστούν τα πρώτα βιομηχανικά παιχνίδια τηλέφωνα.

Κατασκευαζόταν από δύο άδεια τενεκεδάκια κι ένα λεπτό σχοινί μήκους περίπου 2 μέτρων. Η μια πλευρά τους έμενε ανοιχτή και στην άλλη άνοιγαν μια τρύπα στο κέντρο. Έπειτα περνούσαν το σχοινί στις τρύπες και το έδεναν κόμπο στην εσωτερική πλευρά από το τενεκεδάκι. Δύο παιδιά κρατούσαν από ένα τενεκεδάκι με τεντωμένο το σχοινί και το ένα μιλούσε μέσα σ' αυτό, ενώ το άλλο έβαζε στο αυτί το δικό του τενεκεδάκι σαν ακουστικό τηλεφώνου. Όσο πιο μακρύτερο ήταν το σχοινί τόσο πιο πολύ αργούσε να φτάσει ο ήχος από το ένα τενεκεδάκι στο άλλο.

Παραλλαγή του *τηλεφώνου* αποτελούσε η κατασκευή του με σπιρτόκουτα με τον ίδιο τρόπο.

Τριώτα με τρία πούλια (τριάς)

Ήταν στην αρχαιότητα παιχνίδι διαγραμματισμού. Η αρχαία ελληνική ονομασία του ήταν πιθανόν *τριάς*. Στο Βυζάντιο ονομαζόταν *τριόδιον*. Διαγραμματισμοί του παιχνιδιού διατηρούνται σε βαθμίδες στα Μεγάλα Προπύλαια

της Ελευσίνας. Παιζόταν από δύο παίκτες, που ο καθένας χρησιμοποιούσε τρεις πεσσούς, πόνια δηλαδή διαφορετικού χρώματος ή είδους. Αυτά μπορούσε να είναι κουκιά, ρεβίθια, καρύδια κ.τ.λ. Το παιχνίδι ξεκινούσε με κλήρωση για το ποιος θα ξεκινούσε πρώτος. Κατόπιν προσπαθούσε κάθε παίκτης να σχηματίσει ευθεία γραμμή τοποθετώντας τους τρεις πεσσούς του σε κατάλληλα σημεία. Δικαιούνταν να μετακινήσουν μόνο ένα πόνι κάθε φορά, προσπαθώντας να εμποδίσουν το συμπαίκτη να σχηματίσει τριάς με τους δικούς του πεσσούς.

Μεταγενέστερες ονομασίες είναι *τρίλιζα, τριάδα, τρίλια, τρίτσα*. Παιζόταν πάλι με δύο παίκτες. Χάραζαν σε επίπεδη επιφάνεια όπως πεζούλι ή τραπέζι με κάρβουνο, με κιμωλία, με μολύβι ή με κομμάτι κεραμίδας ένα τετράγωνο με πλευρές 20 έως 40 εκατοστά. Σχημάτιζαν τις δύο διαγώνιες γραμμές και τα ευθύγραμμα τμήματα που ενώνουν τα μέσα των απέναντι παράλληλων πλευρών. Ο κάθε παίκτης έπαιρνε τρία πούλια, συνήθως χαλίκια διαφορετικού χρώματος ή κουμπιά ή διαφορετικά όσπρια. Το παιχνίδι άρχιζε με τον ένα παίκτη να τοποθετεί ένα του πούλι σε οποιοδήποτε κόμβο γραμμών. Συνήθως η πρώτη τοποθέτηση γινόταν για λόγους τακτικής στον κεντρικό κόμβο. Αν και ο πρώτος παίκτης διέθετε πλεονέκτημα δεν έριχναν λαχνό για το ποιος θα ξεκινήσει το παιχνίδι, γιατί ο νικητής αναδεικνυόταν πάντα μετά από άρτιο αριθμό παιχνιδιών και οι παίκτες τοποθετούσαν εναλλάξ ο καθένας προσπαθώντας να φέρουν και τα τρία πούλια τους σε οποιαδήποτε οριζόντια, κάθετη ή διαγώνια γραμμή, να κάνουν δηλαδή *τριόμφα*.

Αν κανένας δεν πετύχαινε κατά την τοποθέτηση *τριόμφα* συνεχιζόταν με την ίδια σειρά η προσπάθεια των παικτών, που μετακινούσαν κατά μια θέση κάθε φορά κάποιο από τα πούλια τους. Οι μετακινήσεις συνεχιζόνταν μέχρι κάποιος να πετύχει το στόχο του, δηλαδή *τριόμφα*.

Τσιμ-τσιμ

Το παιχνίδι παιζόταν συνήθως από δυο μικρά παιδιά ή από έναν ενήλικα κι ένα παιδί. Ο ένας παίκτης άπλωνε το χέρι με την παλάμη ανοιχτή και στραμμένη προς τα κάτω. Ο άλλος παίκτης τσιμπώντας το πάνω μέρος του απλωμένου χεριού με δύο δάχτυλα (δείκτη και αντίχειρα) έλεγε το παρακάτω τραγούδι:

*Τσιμ, τσιμ το λεφτό
το λεφτό το σιγανό
κρούει η μπάμπω το παπί
κι ο παπάς το σημαντρί
και φωνάζει «καλόγερε,
πού'ν το παιδί που βάφτισες;»
«Στην κυρά την Παναγιά
πού'χει ανώγεια και κατώγεια*

και λαλούν τα κλιτσινόια»

Κικιρίκου....

Λέγοντας τις τελευταίες συλλαβές τραβούσαν το πάνω μέρος του χεριού τσιμπώντας το λίγο πιο έντονα και το ανασήκωναν.

Χάσκα

Το χάσκα ήταν αστείο παιχνίδι που παιζόταν στη Δυτική Μακεδονία από όλη την οικογένεια τις Απόκριες.

Ο γεροντότερος στην παρέα έπαιρνε τον πλάστη της σπιτονοικοκυράς, έδενε στην άκρη ένα σχοινί μήκος περίπου 30 εκατοστών κι έκανε στην ελεύθερη άκρη του θηλιά, στην οποία έδενε συνήθως ένα βρασμένο και καθαρισμένο αυγό, αλλά και μια καραμέλα ή ένα κομμάτι χαλβά. Οι υπόλοιποι κάθονταν σε κύκλο με τα χέρια πίσω κι εκείνος περνούσε τον πλάστη με το έδεσμα τρεις φορές μπροστά στο στόμα καθενός κι εκείνος έπρεπε να το δαγκώσει για να νικήσει.

Πετάει, πετάει...

Πρόκειται για ένα παλιό και χαρούμενο παιχνίδι που διασκεδάζει πολύ τα μικρά παιδιά και θέλει γρηγοράδα! Όλα τα παιδιά βάζουν το δάχτυλό τους σε ένα σημείο κάτω στο πάτωμα ή στο τραπέζι. Ένα παιδί ή μεγάλος είναι η «μάννα».

Η «μάννα» ξεκινάει και λέει «πετάει, πετάει... το σπουργίτι!» Αφού πράγματι το σπουργίτι πετάει, θα πρέπει όλοι να σηκώσουν ψηλά το δάχτυλο. Όταν πει, για παράδειγμα, «πετάει, πετάει... ο γάιδαρος!», τότε όποιος σηκώσει κατά λάθος το χέρι του, χάνει! Η «μάννα» συνεχίζει λέγοντας διάφορα ζώα, πουλιά ή ψάρια και προσπαθεί να μπερδέψει τους παίκτες!

Το παιχνίδι μπορεί να συνεχίζεται για περισσότερη διασκέδαση ή όποιος χάνει να βγαίνει από το παιχνίδι, μέχρι να μείνει ένας νικητής. Παίζεται και με δύο παίκτες.

Αλάτι ψιλό, αλάτι χοντρό

Τα παιδιά κάθονται σε ένα κύκλο στο πάτωμα, με τα χέρια τους πίσω από την πλάτη. Ένα παιδί κρατάει ένα μαντήλι (ή αν δεν υπάρχει, κάποιο άλλο αντικείμενο) και χοροπηδάει γύρω γύρω στο εξωτερικό του κύκλου τραγουδώντας «Αλάτι ψιλό, αλάτι χοντρό, έχασα τη μάννα μου και πάω να τη βρω, παπούτσια δε μου πήρε να πάω στο χορό, αλάτι ψιλό, αλάτι χοντρό...».

Κάποια στιγμή, αφήνει το μαντήλι στα χέρια ενός παιδιού που επιλέγει και... αρχίζει το κυνηγητό! Το παιδί που κρατούσε το μαντήλι τρέχει μπροστά, με σκοπό να κάνει γύρω γύρω τον κύκλο των παιδιών και να καθίσει στη θέση του άλλου παιδιού. Το παιδί που έχει τώρα το μαντήλι, το κυνηγάει με σκοπό να το πιάσει για να το εμποδίσει. Αν το πρώτο παιδί προλάβει και καθίσει, τότε το δεύτερο κρατάει το μαντήλι και συνεχίζει να τραγουδάει «Αλάτι ψιλό...», ενώ εάν το πρώτο παιδί πιαστεί, το δεύτερο κάθεται ξανά στη θέση του και το παιχνίδι συνεχίζεται με τον ίδιο παίκτη όρθιο.

Πέτρα, ψαλίδι, μολύβι, χαρτί

Αυτό είναι ένα γνωστό παιχνίδι, που δεν χρειάζεται εξοπλισμό, αλλά μόνο το χέρι μας! Οι παίκτες κάθονται σε κύκλο, ακόμη και όρθιοι, και λένε ρυθμικά «πέτρα, ψαλίδι, μολύβι, χαρτί!» και μόλις ολοκληρώνουν τη φράση, κάνουν ταυτόχρονα συμβολικά με το χέρι τους ένα από τα αντικείμενα αυτά, όποιο έχουν επιλέξει. Τότε, κοιτάζουν ποιός κερδίζει, ανάλογα με τα αντικείμενα και παίρνουν αντίστοιχα από έναν πόντο.

Συγκεκριμένα, το χαρτί κερδίζει την πέτρα, το μολύβι κερδίζει το χαρτί, το ψαλίδι κερδίζει το μολύβι και το χαρτί και η πέτρα κερδίζει το ψαλίδι και το μολύβι. Μπορεί να οριστεί από την αρχή σε πόσους πόντους θα τελειώσει το παιχνίδι, π.χ. όποιος συγκεντρώσει πρώτος δέκα πόντους θα είναι ο νικητής. Παίζεται και με δύο παίκτες.

Παιχνιδοτραγουδα

Απλά, ρυθμικά τραγούδια που συνοδεύονται από κινήσεις των χεριών:

1.Ένα, δύο, τρία, πήγα στην κυρία

μού `δωσε ένα μήλο, μήλο δαγκωμένο

το δάγκωσε η κόρη κι έκανε αγόρι

το είπανε Θανάση, σκούπα και φαράσι

2.Ανέβα μήλο, κατέβα ρόδι, να σε ρωτήσω τι κάνει η κόρη

κεντάει μαντήλι, στον Άη Βασίλη.

3.Ανέβηκα στην πιπεριά να κόψω ένα πιπέρι

κι η πιπεριά τσακίστηκε και μου `κοψε το χέρι

Δωσ` μου το μαντηλάκι σου, το χρυσοκεντημένο

να δέσω το χεράκι μου που είναι ματωμένο.

5.Γλωσσοδέτες

Άσπρη πέτρα ξέξασπρη κι απ` τον ήλιο ξεξασπρώτερη.

Μια πάπια μα ποια πάπια; Μια πάπια με παπιά.

Ο παπάς ο παχύς έφαγε παχιά φακή γιατί παπά παχύ έφαγες παχιά φακή;

Ο τζίτζιρας ο μίτζιρας ο τζιτζιμιτζιχότζιρας ανέβηκε στη τζιτζιριά τη μιτζιριά τη τζιτζιμιτζιχοτζιρια και έριξε τα τζιτζιρα τα μίτζιρα τα τζιτζιμιτζιχότζιρα.